

Vot accessible

Maig 2011
www.votoaccessible.com

VOT ACCESSIBLE

El vot accessible és aquell que permet a tothom escollir autònomament la seva opció política. En aquest cas concret parlem de l'adaptació del sistema electoral, per tal que les persones cegues i amb deficiències visuals puguin votar lliurement sense l'ajuda de tercers que podrien condicionar el seu vot. Des de l'Associació Catalana per a la Integració del Cec (ACIC) hem lluitat per aconseguir que els cecs de l'Estat Espanyol puguin exercir el seu dret a vot de forma secreta i autònoma tal i com reconeix la Constitució Espanyola en els articles 23, 68 i 69.

Article 23

1. Els ciutadans tenen el dret a participar en els afers públics, directament per mitjà de representants lliurement elegits en eleccions periòdiques per sufragi universal.
2. Tenen també el dret d'accedir en condicions d'igualtat a les funcions i als càrrecs públics, amb els requisits que les lleis assenyalin.

Article 68

5. Són electors i elegibles tots els espanyols que estiguin en ple ús dels seus drets polítics. La llei reconeixerà l'exercici del dret de sufragi als espanyols que es trobin fora del territori d'Espanya i l'Estat els el facilitarà.

Article 69

2. Els votants de cada província elegiran quatre Senadors per sufragi universal, lliure, igual, directe i secret en els termes que assenyalí una llei orgànica.

Constitució Espanyola

COM ÉS EL VOT ACCESSIBLE? - PROCEDIMENT

El mètode que ha implantat la legislació vigent actualment, i que es va fer servir per primera vegada a les Eleccions de Corts Generals del dia 9 de març de 2008, va ser proposat per l'ACIC després de diversos estudis de diferents sistemes d'altres països. S'ha implantat el mètode Suec per a les eleccions del Congrés, eleccions autonòmiques, europees i referèndums, i el sistema de plantilles per a les eleccions al Senat.

El mecanisme per al vot accessible és molt simple i fàcil: només cal trucar al telèfon gratuït que s'habilita a aquest efecte, per a cadascun dels comicis electorals, i sol·licitar-ho. Al col·legi electoral, la persona sol·licitant disposarà d'un kit de votació en Braille que contindrà les instruccions, i tants sobres com opcions polítiques. Aquests sobres estaran identificats en Braille i contindran, al seu interior, la papereta normalitzada (igual a la que faci servir qualsevol ciutadà) amb la llista electoral del partit corresponent. A més, hi haurà el sobre de votació normalitzat, al que caldrà introduir la papereta seleccionada

Per al cas de les eleccions a Corts Generals, l'elector també trobarà al pack una plantilla per a la votació al Senat que li permetrà marcar sense ajuda les candidatures de la seva preferència, tot col·locant a sota el full per a la votació al Senat.

A més, un cop estiguin les llistes electorals aprovades, el telèfon gratuït habilitat permetrà consultar les candidatures que es presenten i les persones que les formen.

REIVINDICACIÓ HISTÒRICA

La demanda del vot accessible és una reivindicació històrica pel respecte dels drets civils i polítics dels cecs i de les persones amb deficiències visuals que es va iniciar a les eleccions generals del març de 2004.

En aquells comicis, José Ángel Carrey, promotor de la reivindicació, va presentar un recurs dirigit a la Junta Electoral de Zona, contra la resolució de la qual va interposar un recurs contenciós-administratiu als Jutjats de Barcelona. Després d'un llarg procés judicial, Carrey, a títol individual, té interposat un recurs d'empara al Tribunal Constitucional.

L'Associació Catalana per a la Integració del Cec (ACIC) va assumir aquesta reivindicació com a pròpia, i des del setembre de 2004, és la promotora oficial d'aquesta reivindicació al nostre país. També es va posar en marxa la pàgina web: www.votoaccessible.com

Des de l'any 2004 s'han realitzat diversos actes de protesta a les diferents cites electorals (eleccions al Parlament Europeu al juny del 2004, al Referèndum per la Constitució Europea, al febrer del 2005) al referèndum per l'Estatut de Catalunya, al juny del 2006, a les eleccions autonòmiques de Catalunya al novembre del 2006 i a les eleccions municipals del maig del 2007), en forma de concentracions, protestes a les meses de votació, recursos dirigits a les juntes electorals, etc.

A nivell parlamentari, es van presentar diverses proposicions no de llei al Congrés dels Diputats, (CIU 29/11/2004; CHA i PNV 8/03/2005). Es van recollir 21.011 signatures que es van presentar al Congrés dels Diputats com a suport de les proposicions no de llei del 8 de març de 2005. El Ministeri d'Interior va crear una taula de treball per estudiar la reforma.

L'ACIC va promoure la presentació de diverses proposicions no de llei, aprovades en parlaments autonòmics, (València, i Andalusia, al febrer de 2005). Pel que fa a l'àmbit local, l'Associació Catalana de Municipis, i un centenar d'ajuntaments i Consells Comarcals de Catalunya van aprovar mocions en defensa del vot accessible. L'Ajuntament de Barcelona també va donar suport a la reivindicació amb l'aprovació d'una declaració institucional.

Al juliol de l'any 2004, IU-ICV va presentar una proposició de llei per reformar la Llei Orgànica de Règim Electoral General (LOREG), que va ser presa en consideració per unanimitat al Congrés dels Diputats el 22 de novembre de 2005. Allí es va encallar la reforma legislativa. Finalment, el dia 28 de juny de 2007 la reforma de la LOREG es va aprovar al Congrés dels Diputats. Al Senat es va ratificar el dia 25 de setembre de 2007 i el 9 d'octubre es va publicar al Butlletí Oficial de l'Estat (BOE). La reforma de la LOREG insta al Govern a regular-ho mitjançant un Reial Decret (1612/2007) que va ser aprovat pel Consell de Ministres el 7 de desembre. Aquest decret es va publicar al BOE el 8 de desembre i regula un procediment de vot accessible que facilita a les persones amb discapacitat visual l'exercici del dret de sufragi.

Generalitat de Catalunya

Per altra banda, a finals de juliol de 2006, el Departament de Governació i Administracions Públiques de la Generalitat es comprometia amb l'ACIC a demanar, a mode de prova pilot, un sistema de vot accessible per al referéndum de l'Estatut de Catalunya. La Junta Electoral Central (JEC) va denegar aquesta petició. A les eleccions autonòmiques del mes de novembre, la Generalitat de Catalunya va tornar a sol·licitar a la JEC poder implantar el mètode suec. Amb aquest objectiu va elaborar un informe extens i complet, amb exemples de com hauria de ser el sistema que vam avalar les diferents entitats de cecs de Catalunya. La JEC va resoldre en contra de la petició de la Generalitat de Catalunya argumentant que caldria una reforma de la Llei Orgànica del Règim Electoral General (LOREG).

La JEC va ratificar les seves resolucions anteriors en la última sol·licitud formulada per la Generalitat, denegant la implantació del vot accessible, en aquest cas per a les eleccions del Consell General de la Vall d'Aran del passat 27 de maig.

Eleccions amb vot accessible

El procediment de vot accessible per a persones amb discapacitat visual es va implantar per primera vegada a les eleccions a Corts Generals i del Parlament d'Andalusia, celebrades el 9 de març de 2008.

Posteriorment, el mateix procediment s'ha implementat en eleccions autonòmiques a Galícia i al País Basc, i a les eleccions al Parlament Europeu del 7 de juny de 2009.

El 28 de novembre de 2010, per primera vegada en unes eleccions autonòmiques a Catalunya, les persones amb discapacitat visual van poder votar de forma secreta i accessible.

El proper 22 de maig hi haurà eleccions municipals arreu de l'estat i alhora autonòmiques a algunes comunitats autònomes. En aquest sentit, hi haurà una incongruència, ja que les persones cegues podran votar en el mateix moment, de manera autònoma pel que fa a les eleccions autonòmiques que ja tenen sistema regulat i en canvi hauran de demanar ajut per a escollir la papereta en els comicis municipals.

ELECCIONS MUNICIPALS SENSE REGULACIÓ

Des de la reforma de 2007 impulsada per la nostra associació, la Llei Orgànica de Règim Electoral General preveu l'obligatorietat de garantir el vot secret a les persones amb discapacitat visual. Es va promulgar el Reial Decret 1612/2007, que va desenvolupar un procediment de vot accessible en Braille per a tots els comicis electorals, amb l'excepció dels municipals, que s'ha aplicat amb èxit ja en diverses ocasions. El mateix Reial Decret observava la necessitat de valorar l'experiència abans de regular el procediment de vot secret per a les municipals.

El dia 14 de setembre de 2010, la Comissió de Discapacitat del Congrés dels Diputats va aprovar per unanimitat una proposició no de llei presentada per Esquerra Unida-Iniciativa per Catalunya Verds, que instava al govern a regular un procediment de vot accessible per a les persones amb discapacitat visual per a les eleccions municipals, en compliment de la legislació vigent.

El text de la proposició no de llei que es va aprovar finalment subedita la regulació del procediment de vot accessible a la valoració dels comicis anteriors, que tot i haver passat ja diversos mesos des dels últims 4 anys des de l'aprovació de la reforma de la Llei Electoral, no s'ha realitzat. El text deixa la porta oberta a que no es reguli el

procediment i per tant que el dret de vot secret s'incompleixi per a les persones cegues en les eleccions més pròximes al ciutadà.

La no regulació d'un procediment de vot accessible per a les pròximes eleccions municipals de maig de 2011, impedeix novament el dret a vot secret de les persones amb discapacitat visual i suposa un pas enrere en la garantia de l'exercici d'un dret fonamental, com és el sufragi, a més de crear una situació contradictòria, en poder votar en secret en uns comicis i en altres, no, tenint especial incidència en les comunitats autònomes en les quals se celebren eleccions el mateix dia que les municipals.

L'ACIC s'ha adreçat PER ESCRIT diverses vegades al ministeri de L'Interior des de març de 2008 (any en que es va implementar per primer cop i amb èxit el sistema de vot accessible a les eleccions generals) fent èmfasi en que calia cercar un sistema per a les municipals.

El Ministeri, fins al gener de 2011 responia a la nostra entitat que no tenia intenció de fer cap actuació en aquest sentit.

D'altra banda, també al gener d'enguany, es va aprovar una modificació de la llei electoral en la que el govern eludeix abordar el tema de les municipals (consulteu el web www.votoaccessible.com per a més detalls i per a llegir-ne el text).

El 26 de març de 2011, es va aprovar una proposició no de llei, a instància de CIU, al Congrés, instant al govern a fer una prova pilot de vot accessible en aquestes eleccions.

A dia 15 de maig de 2011 no hi ha notícies oficials que responguin si finalment es farà o no i on, però, si finalment és fa, serà a molt petita escala i segurament amb l'utilització d'ordinadors.

Malgrat que puguin haver-hi proves pilot el dia 22 de maig és evident que no s'han estudiat alternatives des que es va aprovar la reforma de la llei orgànica de règim electoral general en el sentit d'obligar al govern a regular un procediment de vot accessible per les persones cegues. Si finalment es fan les proves, caldrà valorar-ho positivament, i confiem que funcioni bé i que a partir del 23 es treballi per implantar un procediment de vot accessible a les següents eleccions municipals, però el fet de reaccionar amb dos mesos d'antel·lació a les eleccions ha fet que el dret fonamental es vulneri novament.

Des de l'ACIC es va promoure un manifest en favor de la garantia d'aquest dret que varen signar 86 entitats (veure manifest al següent apartat del dossier) i més de 1.000 persones, entre elles l'Institut de Drets Humans de Catalunya i el llustre Col·legi d'Advocats de Barcelona així com nombroses associacions de persones amb discapacitat visual tals com l'Associació Discapacitat Visual Catalunya i d'altres de tot l'estat com el Instituto de Vida Independiente o l'associació Derecho y Discapacidad. Aquesta última va presentar, al febrer de 2011, tal com ho va fer l'aCIC al mateix moment, una consulta a la junta electoral central sol·licitant que s'apliqués a les eleccions municipals el procediment de vot accessible vigent a les altres eleccions. La junta no s'ha adreçat a cap de les dues entitats per a respondre aquesta petició.

D'altra banda, s'ha aprovat a multitud d'ajuntaments municipis com Berga, Gelida, Sant Vicenç dels Horts, Cerdanyola del Vallès, Ripollet, Rubí, i de Capitals de tot l'estat com Barcelona, Madrid, Saragossa, alacant, Còrdova, etc. una moció en favor del vot accessible a les municipals.

Des de l'Associació Catalana per a la Integració del Cec, esperem que en la màxima brevetat, el govern reguli el procediment de vot accessible i pugui aplicar-se a les properes eleccions municipals.

MANIFEST EN FAVOR DEL VOT ACCESSIBLE A LES MUNICIPALS

La Constitució Espanyola i la Llei Electoral reconeixen per a tots els ciutadans, el vot secret i lliure en unes eleccions.

Malgrat això, la Llei electoral, en l'article 87, obligava als invidents a votar amb una "persona de confiança", per poder triar la papereta i introduir-la al sobre de votació, amb l'argument que les persones cegues no poden llegir ni escollir la papereta per si mateixes. L'alfabet Braille, sistema de lectoescriptura de les persones cegues, i els avenços tecnològics permeten superar aquesta situació.

A l'octubre de 2007 es va afegir, en la Llei Electoral, un segon apartat a l'article 87, que obliga el Govern, a regular un procediment que garanteixi als invidents el secret del vot en tots els processos electorals celebrats a Espanya. El Reial Decret promulgat (RD.1612/2007, de 7 de desembre) va establir un sistema de vot accessible mitjançant sobres i plantilles en braille, a petició de l'interessat, aplicable en tots els processos electorals amb l'excepció de les eleccions municipals, que van quedar a regulació posterior, una vegada avaluat el funcionament del sistema implantat. El sistema s'ha utilitzat amb èxit en els comicis celebrats fins al moment.

Davant la proximitat de les eleccions municipals a celebrar el 22 de maig de 2011, sense que el Govern Espanyol hagi regulat un procediment que garanteixi a les persones invidents el secret i l'autonomia en l'exercici del vot en aquests comicis, des de l'Associació Catalana per a la Integració del Cec (ACIC):

1r. Mostrem el nostre rebuig i lamentem l'incompliment de la legalitat vigent que, de no establir el procediment de vot accessible per part del govern central, es produirà el proper 22 de maig, amb el consegüent retrocés en la garantia del nostre dret fonamental de vot secret i autònom.

2n. Exigim al Govern, que posi fi a aquest despropòsit, i garanteixi el nostre dret al vot secret i lliure en els comicis municipals.

3r. Apel·lem a tots els ciutadans, organitzacions, associacions preocupades pel respecte als drets humans, i per la superació de les situacions de desigualtat i discriminació generades per raó de la discapacitat, que es mobilitzin, i s'uneixin a la nostra lluita i donin suport a les iniciatives que puguem tirar endavant a favor de la garantia dels nostres drets civils.

4t. Ens comprometem a seguir lluitant i reclamant els nostres drets com a ciutadans de primera classe, encara que els responsables polítics i les administracions insisteixin a tractar-nos com de segona, mentre continuï aquesta discriminació injusta.

Barcelona, 25 de gener de 2011

VOT ACCESSIBLE A D'ALTRES PAÏSOS

Cal destacar en l'àmbit europeu les experiències de Suècia, i Alemanya, on el vot accessible en Braille ja està implantat, i la prova pilot que es va fer a França en el referèndum de la Constitució Europea. També cal assenyalar els casos llatinoamericans de Bolívia o El Salvador, i especialment la lluita que van portar a terme els cecs de Costa Rica per aconseguir el reconeixement d'aquest dret en el seu país. *La Fundación para el Progreso de las Personas Ciegas de Costa Rica*, fou l'entitat que va aconseguir engegar una prova pilot a través de la qual es van distribuir plantilles en Braille que garanteixen el vot secret i un dels seus portaveus ho va explicar en roda de premsa el passat mes de maig a Barcelona, en el moment en que l'ACIC reivindicava la prova pilot de vot accessible per al referèndum de l'estatut.

ACIC (www.webacic.cat)

L'Associació Catalana per a la Integració del Cec (ACIC) és una agrupació de persones, cegues o no, que estan interessades a treballar en aspectes relacionats amb la integració de les persones amb discapacitat visual en el conjunt de la societat. El seu àmbit d'actuació és Catalunya i és una associació inscrita al Registre d'Associacions de la Generalitat de Catalunya.

Les tasques de l'entitat es duen a terme de forma exclusivament voluntària amb tres objectius principals i complementaris:

a) Donar a conèixer la realitat de les persones cegues o deficients visuals i sensibilitzar sobre la seva problemàtica les institucions prestadores de serveis, els partits polítics, els sindicats, les corporacions empresarials, així com també el conjunt de la societat catalana.

b) Reivindicar aquelles mesures que es consideren que poden contribuir, a curt o llarg termini, a millorar les possibilitats d'integració de les persones cegues o deficients visuals en els diversos àmbits socials.

c) Col·laborar, tant com sigui possible, en la posada en marxa de mesures que afavoreixin la integració, tot oferint a les institucions implicades l'opinió en tant que persones interessades i/o usuàries dels serveis que cal adaptar.

Amb aquests objectius de treball, s'organitza l'activitat de l'ACIC, fonamentalment en diverses comissions que s'ocupen d'aspectes concrets. Actualment són les següents:

- Cultura i accés a la informació
- Accessibilitat
- Integració laboral